

Ks. BOGUMIŁ GACKA MIC

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

b.gacka@uksw.edu.pl

ORCID: orcid.org/0000-0002-6573-0798

Recenzja książki: *Person. Encounters, Paradigms, Commitment, and Applications*, edited by Diana Prokofyeva and Colin Patterson, Vernon Press, Wilmington, Delaware, USA 2023, ss. 331.

Książka jest owocem Międzynarodowego Kongresu Personalizmu (*Congress of Personalism*), który odbył się w sierpniu 2019 roku w Izraelu w Domus Galilaeae na Górze Błogosławieństw nad Jeziorem Galilejskim. Było to spotkanie personalistów z pięciu kontynentów, z różnych wyznań i różnych religii. Wśród nich był obecny rabin Eugene Korn (Jeruzalem – Nowy Jork). Jak słusznie zauważa prof. Randall Auxier (University of Southern Illinois) we *Wstępie* (Introduction) pragnieniem ks. Bogumiła Gacki, który był głównym organizatorem kongresu, było spotkanie personalistów katolickich i personalistów protestanckich (s. XI). Prof. Auxier, metodysta, był współorganizatorem kongresu w ramach 15. Międzynarodowej Konferencji Personalistów (*International Conference on Persons*), której inicjatorem w XX wieku był prof. Thomas Buford. Książka zawiera ponadto przesłanie kard. Gianfranco Ravasi’ego, przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Kultury, do organizatorów i uczestników Międzynarodowego Kongresu Personalizmu, podkreślające znaczenie i interdyscyplinarny wymiar tego wydarzenia w Ziemi Świętej (ss. XIII–XIV).

Książka *Person* składa się z czterech części (sekcji), przy tym każda część ma naukowe *Wprowadzenie*. Część I jest zatytułowana: *Spotkania (Section I – Encounters*, ss. 1-90) i zawiera cztery rozdziały. Rozdział pierwszy prezentuje poglądy Thomasa Buforda, personalisty, na temat cierpienia i zaufania (James McLachlan, Western Carolina University, *The Broken Dancers: Thomas Buford on suffering*

and trust, ss. 3–18). Rozdział drugi przedstawia personalizm Czesława S. Bartnika wraz z bibliografią jego książek i artykułów (Bogumił Gacka, Cardinal Stefan Wyszyński University, Warsaw, Poland, *The personalism of Czesław Stanisław Bartnik*, ss. 19–32). Rozdział trzeci ukazuje poglądy Martina Luthera Kinga i Malcolma X dotyczące bytu, poznania i godności osób (Randall E. Auxier, University of Southern Illinois, *Martin Luther King and Malcolm X: On being, knowing, and the dignity of persons*, ss. 33–70). Wreszcie rozdział czwarty zawiera personalistyczne podejście Macmurraya do filozofii historii (Robert DeVall Jr., Independent scholar, *Macmurray's personalist approach to the philosophy of history*, ss. 71–90). Część II książki jest zatytułowana: *Paradygmaty (Section II – Paradigms*, ss. 91–168) i zawiera cztery rozdziały. Rozdział pierwszy ukazuje przejście od metafizyki ogólnej do personalizmu jako pierwszej konkretnej filozofii (Juan Manuel Burgos, Universidad CEU-San Pablo, Spain, *From universalistic metaphysics to personalism as the first sectorial philosophy*, ss. 93–112). W rozdziale drugim spotykamy się z przemyśleniem personalizmu od strony spekulatywnej (Rocco Sacconaghi, De Paul University, *Rethinking personalism: A speculative approach*, ss. 113–134). Rozdział trzeci ukazuje osobę wobec wirtualnej rzeczywistości (Ewa Smółka, The State School of Higher Education in Chełm, Poland, *A person in/against virtual reality*, ss. 135–152). W rozdziale czwartym redaktor Diana Prokofyeva rozważa egzystencjalną rzeczywistość śmierci i doświadczenie fotografii (Diana Prokofyeva, Electro-Technical University “LETI”, St. Petersburg, Russia, *Death and the experience of photography: an existential consideration*, ss. 153–168). Część III książki dotyczy: *Zaangażowania (Section III – Commitment*, ss. 169–244) i składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym rabin Korn prezentuje Żydowską koncepcję osoby (Eugene Korn, Center for Jewish-Christian Understanding and Cooperation, Jerusalem, Israel, *How like a god: A Jewish conception of personhood*, s. 171–186). Rozdział drugi ukazuje Hinduskie pojmowanie osoby (Ithamar Theodor, University of Haifa, Israel, *Constructing a Hindu aesthetic notion of personhood*, ss. 187–202). W rozdziale trzecim jest ukazana personalistyczna koncepcja katechezy (Peter Thomas Goliszek, John Paul II Catholic University of Lublin, Poland, *The personalistic concept of catechesis*, ss. 203–218). Wreszcie w rozdziale czwartym redaktor Patterson (Melbourne, Australia) bardzo odkrywczo prezentuje personalizm Soboru Chalcedońskiego (Colin Patterson, Independent scholar, *Chalcedonian personalism and the concept of a “semblant”*, ss. 219–244). Warto podkreślić, że dr Patterson jest autorem oryginalnej książki: *Chalcedonian Personalism. Rethinking the Human*, Peter Lang, Oxford – Berlin – New York 2016. Część IV książki prezentuje praktyczne *Stosowanie* personalizmu (*Section IV – Applications*, ss. 245–316). Rozdział pierwszy podejmuje personalizm w ekonomii (Antoni Magdoń, University of Rzeszów, Poland, *Personalism in the economy*, ss. 249–264). Rozdział drugi ukazuje splendor natury w relacji do Osób Boskich i osób ludzkich (Sławo-

mir Gacka, Independent scholar i Stanisław Kolbusz, Independent scholar, *The splendor of nature*, ss. 265–280). W rozdziale trzecim jest ukazana godność pracy według Kanta (Daryl Hale, Western California University, *Profits, power, or persons? Kant's dignifying of labor*, ss. 281–298). Na końcu, rozdział czwarty podejmuje naukowe rozważania pani profesor Kegley z Kalifornii dotyczące uznania osoby (Jacquelyn Ann K. Kegley, California State University, *Who should be recognized as "persons"?*, ss. 299–316). Książka zawiera noty biograficzne autorów oraz indeks. Można stwierdzić, że książka stanowi pewne globalne kompendium personalizmu w odniesieniu do różnych religii i wyznań oraz różnych narodów i kultur. Ukazuje respekt do godności każdej osoby, a zarazem podkreśla splendor natury, co jest szczególnie ważne w obliczu zmian klimatycznych spowodowanych m.in. dominacją paradygmatu technokratycznego na wszystkich kontynentach (personalizm w ekologii).

Kongres Personalizmu został zakończony w Audytorium Domus Galilaeae recitalem fortepianowym Tomasza Rittera, pochodzącego z Lublina zwycięzcy I Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego na Instrumentach Historycznych w Warszawie (2018). Słuchaczami koncertu – podczas którego w niezwyklej scenarii Jeziora Galilejskiego wybrzmiała muzyka J. S. Bacha, S. Rachmaninowa i F. Chopina – byli nie tylko uczestnicy kongresu, ale również młodzi ludzie z wielu kontynentów, mieszkający w tym czasie w Domus Galilaeae. Wydarzenie Kongresu Personalizmu na Górze Błogosławieństw nad Jeziorem Galilejskim (hbr. Kinnet = Harfa) było unikalne w historii zbawienia i w świecie nauki.

Książka *Person. Encounters, Paradigms, Commitment, and Applications* prezentuje najważniejsze wystąpienia uczestników kongresu i jest opracowaniem naukowym, które wprowadza perspektywę personalistyczną we współczesny dyskurs w dziedzinie filozofii, teologii i nauk ścisłych (*science*). Pozycja stanowi bardzo wartościowy wkład do badań naukowych.